

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY V - SEGONA EPOCA

SEPTEMBRE - OCTUBRE DE 1923 :: N.º 25

SUMARI:

TEXT: Pirenencia, per *I. Suana Picañol*. — Excursió a Santes Creus i Poblet, per *J. Reig*. — Excursió-vísita a l'Observatori Fabra. — Crònica. — Anunci d'excursions, per octubre i novembre.

GRAVATS: *Poblet:* Porta Reial i Claustre. *Santes Creus:* Plassa i Font de Sant Bernat i Finestral del Claustre.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIO: SANT ANTONI, 64

F. UBACH DAVÍ

: PUES, LLIÇOS I ACCESSORIS PER A LA INDÚSTRIA TÈXTIL :
SANT QUIRZE, 10. - TELÉFON: 5897

P. JORBA

TELÉFON, 6354

PANYOS I NOVETATS

La casa millor assortida en el ram de panyeria

CASA JORBA

PLAÇA MAJOR I GABATXONS

TINTORERIA

Vda. de J. Castelló

NORD, 25

Sucursal: RUTLLA, 40

Rentats al séc

Tenyits i planxats al vapor

CAMISERIA

VACARISAS

CAMISES PER A
EXCURSIONISTA

Font-vella, 4 i 6.-Tel. 5993

JOSEP MACIAS MARIMÓN

□ □ □

Grans assortits en Llaneria per
a Caballer i Senyora, còpia de
la casa Claude, de París.

ENFRONT AL MERCAT

TELÉFON, 6298

TOT BON EX-
CURSIONISTA

GASTA XOCOLATA I

BOMBONS

PIERA I BRUGUERAS

Ramon Morral

Constructor de claus de
totes classes, especialitat
per a diables i estricadors

CARRER DE TOPETE, N.º 61

FERRER I DURAN

PANYOS I NOVETATS. - Despatx: Sant Pere, 38. - Teléf. 6350

FÀBRICA
— DE —
TEULES

PLANES

TIPUS MARSELLA, MARCA

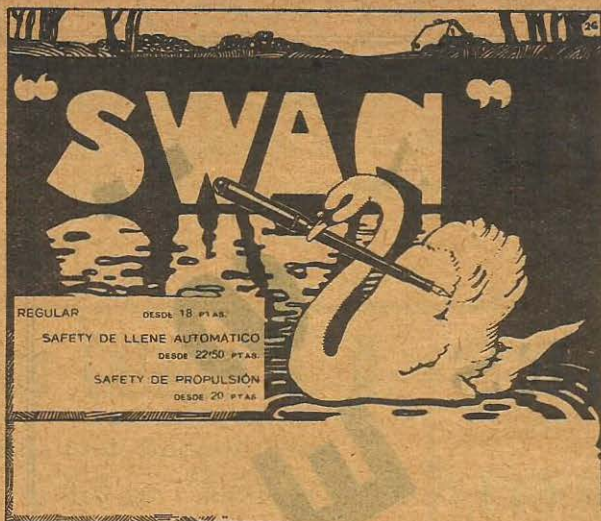
SEGUES, DONADEU I C.^a

DESPATX: Font-vella, núm. 1
Teléfon, 6137

FÀBRICA: San Marian, núm. 193
Teléfon, n.º 6085. - TERRASSA

: Garantim la resistència i color vermell :

Plomes estilo-
gràfiques de les
millors marques

Libres de ciència. -

Diccionaris. - Ob-

jectes d'escriptori

CASA COSTA

TOPETE, 98

LLIBRERIA

TERRASSA

Màquina d'Escriure

L. C. Smith & Bros

Abonaments per a la con-

servació i reparació de

tota classe de màquines

: : : d'escriure : : :

L.C. SMITH & BROS.

DEPOSITO GENERAL

Justifrey

Rda. SAN PEDRO, 25
BARCELONA
APARTADO, 196

BOLAS
de ACERO
EN EL CARRO

BOLAS de ACERO
EN EL SEGMENTO
DE MAYÚSCULAS

BOLAS de ACERO
EN TODAS LAS PALANCAS

HE
AQUÍ EL
SECRETO DE LA
SUPERIORIDAD, RE-
SISTENCIA Y SUAVIDAD
DE LA INCOMPARABLE

SILENCIOSA

L.C. SMITH & BROS.

ARXIV

DEL CENTRE
EXCURSIONISTA
DE TERRASSA

ANY V

SEGONA ÈPOCA

SEPTEMBRE - OCTUBRE 1923

NÚM. 25

PIRENEICA

LEMA: PERILLS

Anècdota que obtingué el primer premi en el Concurs de llegendes i anècdotes d'excursions, celebrat amb motiu de la III Diada de Germanor al Obac.

(Rigurosament històric)

Setcases, és un humil vilatge, el darrer de la Conca del Ter, i es redosa en els estreps de la carenada altiua i aspre del Carlit, tenint a sos peus les negroses aigües del Ter i enfront, el sot solitari i erm de Vall-llobre. Son aspecte, és el d'un típic poblet pirenenc, amb cases rònegues i negroses, i carrers portant una alineació laberíntica.

Aquell dia, un dia de rigurós hivern, apareixia, envolcallat amb una boirina freda i humida, que per cert no encomanava gaires desitjos d'empendre la marxa muntanyes amunt, i hom rebia una forta temptació de quedar-s'hi, si entrava en l'espaiós casal de Cà la Pipona, on, en arrodonida llar, els pocs homes que a l'hivern es queden al poble, entre xerricades del porró gairebé jamai buit de *barreja*, comentaven el temps, la política, i tots els temes d'actualitat. Però el dalit excursionista, no té aturador, i així ho entenguérem. Després del necessari descans al dit hostel, seguirem remontant l'alta vall del riu esmentat, amb direcció al Xalet d'Ull de Ter.

Aquell fràgil mantell va esvair-se ben aviat, però un cel gris i trist apareixé, acompanyat d'una forta turbonada, que s'enduia la neu dels cims, i partint-la en granets fins i glaçats, l'ajeia al fons de la vall di-

ficulant grandíssimament la marxa per aquells sots que prompte aparegueren blanquinosos i més ferèstecs.

Bon xic més enllà de la Palanca de Carboners, ens sorprengué la grata visió d'una pastora que peixava la remada en un prat esquifit i pobre. Anava envollada amb una capa de color de terra, una típica capa que jo crec vos podria parlar de les dites dels rebesavis i fins si massa apuréssiu, potser també us podria contar coses de tres centúries enrera. Amb aquell temps i en aquell lloc, verament va sorprendre'ns la presència d'aquella pastora, però més encara, quan acostant-se al marge del camí, va dirigir-nos un adeusiau melangiós i llarg, com si fos dit amb dit amb recança de que no fossin aquelles paraules les darreres, i corresponent nosaltres, ens aturàrem donant-li el *Déu vos guard*, i preguntant-li:

—I doncs, què us sembla aquest temps? veritat que no és pas gens falaguer.

—*Coi i recoi* no pas gens, on aneu per aquests mons de Déu en un dia com avui; ja us dic jo que aquests senyors de Barcelona estan ben bé de broma. Vostès que sempre tenen prou bon temps i bons camins no sé pas que hi deuen buscar per aquest *mal terreny*. Mirin, jo prou *volria* anar-me'n i no puc i vostès ja vos dic jo que..... Vostès si que busquen el mal on res hi tenen a fer.

Aquesta iniciació de conversa ens plagué força perquè sabeu vosaltres, amics, ço que representa que un personatge com aquell vos parli tant i amb tanta afabilitat.

Aquella pastora, anava tan abrigada i encongida, que faria de mal dir quina edat tenia, però amb el sò de la veu, sa ingenuïtat i aquell deix, alegre i franc, fàcilment podia endevinar-s'hi que no arribaria pas als 25 anys. De totes maneres, això poc ens importa.

Després de curta pausa, durant la qual els seus ulls petits però vius, es trobaren amb la mirada nostra, i degué meditar i reunir detalls precisos, va descapdellar sense entrebancs i amb una fortitud extraordinària la següent narració. Als primers moments ens feu extreir, tal era l'apassionament amb què parlava, però després anà baixant el to de veu, com amotllant-lo al canvi sobtat que prengué l'explicació:

—No us cregueu que s'hi pugui jugar amb el mal temps a la muntanya; aneu en compte; tenen el cor dur, com elles mateixes aquestes serres i valls, apar que gosin rabejant-se regant amb sang innocent, les seves pedres. Gairebé no passa anyada que algú, complint

un deure sagrat, creuant la muntanya per cercar a altres terres el guany per la vida dels sers volguts, que a n'aquestes amb molts suors i treballs no pot obtenir, sigui la víctima de la ira de la tempesta.

I és amb aquest temps quan el maleït torb, aquest que avui també fa de les seves, s'ajunta amb el crudel desig dels cims, estreny en ses urpes poderoses la innocent víctima que bojament esculleix. —El torb deu semblar-li que hi juga—l'atueix pel fred, el colga amb la neu, per commemorar el record de l'aventura tràgica, i la neu, encara que de color sens màcula, és hipòcrita i traidora, balla pel damunt del seu cos que jau sens vida, i empesa per la bufada monstruosa, marxa amb xiulets esfereïdors, al cim més alt, o a amagar-se en el recó profund de les gorges.

—Després ve l'istiu i amb ell el desglaç i llavors, apareix el cadàver amb els ulls oberts, i els llavis mal closos, dibuixant el començ d'una rialla acabada en el món enigmàtic del *més enllà*.

El meu cunyat—seguí dient la pastora—era un galan minyó d'uns 30 anys. Déu l'hagi perdonat.

Per Sant Josep va fer un any que en el cim del Serrat de la Balmeta, venint de França, va trobar-hi la mort. I que, aquell minyó de valent ho era. A les poques hores més tard, uns seus companys que s'havien quedat enrera, passaren pel mateix lloc i res no veieren, però uns quants dies després varen trobar-lo altres viatgers, mig cobert de neu, ben conservat. A les primeres dites va creure's tothom que el torb l'havia mort, però quan fou portat al poble, varem mirar-lo bé i poguérem veurer amb la més gran sorpresa, —mai dirfeu què?— doncs que una bala li havia traspassat el cor.—Oh els homes que crudels,— són més traidors encara que el torb.

Doncs ja ho veieu no era pas gaire lluny al Serrat de la Balmeta, i ja vos dic feia un mal temps com avui. Qualsevol s'arrisca a rodar per aquests móns de Déu. Malfieu-se'n del temps.

Aquí la pastora va aixugar-se algunes llàgrimes que li rodolaven cara avall, confonent-se-li amb els rajolins de les bolves de neu que anaven caient.

Ens acomiadarem d'ella, i seguirem nostre camí, comentant com podeu suposar la tragèdia del Serrat de la Balmeta.

I. SUANA PICANYOL.

Terrassa 15 Juny 1923.

EXCURSIÓ A SANTES CREUS I POBLET

DIES 20 i 21 MAIG 1923

Els inscrits per aquesta excursió, sortirem en el tramvia de les 3 del matí del diumenge dia 20, i de Barcelona a dos quarts de 6 amb direcció a Valls. Des d'aqueixa població i amb auto-òmnibus, ens traslladarem al monestir de Santes Creus, arribant-hi a dos quarts d'onze.

Procuraré donar una lleugera idea de lo més notable que tant en aquest monestir com en el de Poblet, varem visitar i admirar.

S'entra al monestir de Santes Creus per una gran porta d'estil barroc, que tanca la plaça dintre del recinte de les construccions; al mig hi ha una superba i monumental font, dita de Sant Bernat, i al fons de la plaça la façana principal de l'església. Com que s'hi estava dient missa, deixem per visitar-la més tard, anant mentrestant a resseguir els claustres i demés dependències. Atentament acompanyats pel conserge, passem per la porta reial, on s'hi distingeix l'escut del rei Jaume II d'Aragó, amb les quatre barres catalanes; entrem tot seguit al Claustre, formosa joia del tercer període de l'art ogival (segle XIV), lo millor del Monestir, encara que bastant destroçat pels alarbs. Mideix uns 40 metres de llarg per 35 d'ample i 6'5 d'alt. Les quatre parets estan dividides per sarcòfegs, uns adossats a les mateixes i altres sortits; tots ben notables i de diferents èpoques; entre ells s'hi compten el de les nobles famílies de Montcada, Queralt, Barons de Cervera, Berenguer de Puigvert, Guillermina de Montcada, (la invicta amazona); Montoliu, Pere de Tarragona, família Cervelló, (senyors de la Llacuna); Bernat de Montbrió, Bernat de Salvà i Ramon Alemany de Cervelló.

Aqueix magnífic claustre el feren construir els reis Jaume II d'Aragó i la seva esposa donya Blanca, on, en els capitells de les columnes i florons de les claus de les voltes, hi estan representats, alternant amb els escuts d'Abad Pere Alegre, iniciador de les obres.

A un costat del pati s'hi aixeca el temple de planta exagonal i de estil romànic, amb els seus arcs lleugerament ogivals, afectats al període de transició o mescla del romànic amb l'ogival de la primera època; a l'interior hi ha una pica o font amb un surtidor de marbre, en la qual s'hi rentaven els Abads abans d'anar al Refectori o menjador.

Deixem el Claustre per anar a visitar el Palau reial, una de les dependències de més mèrit artístic del Monestir, essent pagat la major part del seu cost pels reis d'Aragó Pere III i Jaume II. Entrant per una porta sense cap classe d'ornamentació, es passa al vestibul, el qual està cobert amb un sostre de fusta amb pintures a les vigues, combinades amb els escuts de la casa d'Aragó i de l'Abad Porta; del vestibul s'entra directament a un sumptuós pati d'arquitectura també ogival, amb una escala d'un sol tram, d'hermós dibuix i bella escultura, amb un elegant passamà format per dos arcs sostinguts entre les parets i una formosa columna de porfido; la galeria de l'escala està composta d'onze columnes de marbre; els seus capitells sostenen els arcs, que són del més fi istil ogival. Al centre del pati s'hi troba un pou quina part artística és també del mateix istil. Les demés dependències del palau, són d'escàs valor artístic.

A continuació recorrem el Claustre vell; el celler, amb alguna bóta o tina amb els cercols de fusta d'un gruix extraordinari; sala dormitori de monjos joves i la Sala Capitular, que pel seu estat ens fa l'efecte d'haver sigut construïda fa poc, no així el Claustre que està en un estat deplorable. La Sala Capitular té entrada pel Claustre i en ella, a terra, s'hi troben les sepultures dels Abads.

Aquí ens despedim del conserge, que amb molta amabilitat ens ho ha anat descrivint tot. Seguidament entrem a l'Església; la seva planta és de creu llatina, d'istil romànic ogival amb els seus arcs d'istil gòtic i coberta amb voltes d'aresta; és de tres naus, rebent la claror per un elegant finestral de la façana, per un rosetó de pur istil romànic que hi ha a l'absis, i també pels finestrals dels costats.

En el creuer s'hi troben dues sepultures reials; a l'esquerra la de Pere III El Gran i, a la dreta, la de Jaume II i la seva esposa donya Blanca d'Anjou. Són dugues verdaderes joies artístiques. Les despulles de dits monarques estan dipositades dintre unes riques urnes de porfido vermell, essent les tapes també d'un mèrit extraordinari.

Aquests interessants sarcòfegs, estan coberts per uns elegants templets de 7'50 metres d'alçada, tot del més pur istil ogival, essent considerats, baix tots conceptes, models en el seu gènere. Estan compostos de 10 esveltes columnes de marbre jaspiat, que sostenen els arcs dels quatre costats i les cobertes de riquíssims capitells, calats i agulles.

Amb molta recança abandonem el Monestir, ja que encara tenim de dinar i no tindríem temps d'agafar l'auto que altra volta ens ha de retornar a Valls, des de quina població traslladar-nos amb el tren a Picamoixons i des d'aquí a l'Espluga de Francolí per a realitzar l'endemà la visita a Poblet.

Arribats a l'Espluga de Francolí a les 8 del vespre, busquem tot seguit una fonda on hostatjar-nos. Finit el sopar, anem a donar un tom pel poble i com que aquell dia justament hi havia arribat una entitat coral de Barcelona, donava bo de veure la grandiosa gentada que omplenava per complert la plaça, a l'extrem de no poder donar-hi ni un pas. Escoltem un xic el concert, encara que poca estona, ja que es va fent tard i tenim necessitat de repòs, puix si bé és cert que no havíem caminat gaire, tampoc havíem dormit la nit abans i a l'endemà ens convenia matinejar, doncs per referències sabíem que el monestir de Poblet era molt gran i, per visitar-lo, disposàvem de poques hores.

DILLUNS DIA 21

Complint els nostres propòsits del dia abans, de bon matí i després de proveïr-nos d'alguns queviures, empenem el camí que per bona carretera, amb cosa de mitja hora, ens porta al majestuós i imponent Monestir de Poblet; pel camí trobem una espècie de monument enrunat amb algunes figures bastant trossegades. Aquí comença un passeig d'albes que fineix al peu mateix del Monestir i que no pot passar pas desapercebut, doncs es distingeixen aquests arbres per la seva alçada i corpulència.

El fundador del Monestir cisterniense de Poblet, fou En Ramon Berenguer IV, comte de Barcelona, de Provença i príncep sobirà del regne d'Aragó. Aquest Monestir està emplaçat a la via general romana que de Tarragona portava a Lleida; és el camí seguit per la reconquesta del segle XII, quasi paral·lel a l'actual ferro-carril que passa per Montblanc.

Poblet reunia en el seu recinte «totes les coses necessàries» dependències i oficis, per a què els monjos no tinguessin necessitat de sortir del mateix; era una verdadera població, essent un dels primers de l'Ordre del Cister.

Està formada la seva construcció per grans recintes amb unes portes successives de comunicació; en el primer hi ha una senzilla porta amb un petit escut de l'Abad Ferran de Lerin, (any 1531).

Al segon s'hi troba la «porta daurada», obra dels Abads Delgado i Payo Coello (any 1840). Sota la cornisa es veuen els escuts reials de Joan II i Ferran «el Catòlic». Es dorà el xapat de l'esmentada porta l'any 1564, quant per primera vegada vingué Felip II a Poblet a celebrar la Semana Santa.

A la dreta d'aquesta porta s'hi conserva la capella de Sant Jordi, obra de N'Alfons V i de l'abad Conill (any 1452); encara s'hi observen els escuts reials d'Aragó i Nàpols i l'escut de l'Abad amb la figura d'un conill; davant d'aquesta capella és on baixaven dels cavalls les comitives reials.

Passada la segona porta entrem a una plaça irregular, quedant sorpresos al contemplar enfront nostre la porta reial; aquesta és d'una grandiositat incomparable, obra militar del segle XIV. Passem per un passadís des del qual i per una porta admirem la doble escala monumental que puja a les habitacions reials, dites de En Martí l'Humà i arribem al Claustre. Aquest no és tant esvelt com el de Santes Creus; un costat i el temple són d'istil romànic del segle XII i els altres costats d'istil gòtic, segle XIII. En els extrems hi ha dugues portes per entrar a l'església i a les parets sarcòfegs, molts d'ells sense escultura.

Entrem a l'Església, que és d'unes dimensions extraordinàries, essent l'altar i sepulcres tot d'alabastre, amb unes escultures finíssimes de la mateixa pedra.

Anem resseguint les altres dependències com són: dormitori major, biblioteca, cuina, refectori, arxiu, celler i Sala Capitular amb les sepultures dels Abads a terra en les que a sobre hi ha escultures i escuts al·lusius al cognom de cada un. Totes les anteriors dependències són d'un aspecte imponent per la seva grandiositat.

A continuació penetrem a l'interior del Palau reial en el que no s'hi observa cap escultura; en canvi els finestrals i capitells de l'exterior són d'istil gòtic florit, amb escultures de lo més refinat d'aquella època.

Forçosament aquí havem de fer punt final a la nostra visita, doncs es va fent tard per dinar, que ho fem a la Font del Ferro, i després del qual retornem a l'Espluga, des d'on agafem el tren fins a Picamoi-

xons i d'aquí a Barcelona, arribant a nostra Ciutat a la vetlla del mateix dia.

Resumint, diré que aquesta excursió ens va deixar complascuts a tots, a l'ensem que fortament impressionats d'admirar les bel·leses incloses en ambdós Monestirs, encara que bastantes d'elles mig destrossades, però que no obstant deixen endevinar la seva magnificència.

Com a record quedarà el bon recull de fotografies que vàrem obtenir.

J. REIG.

EXCURSIÓ-VISITA A L'OBSERVATORI FABRA

La visita que el nostre Centre tenia projectada per la revetlla de Sant Jaume a l'Observatori Fabra, tingué d'aplaçar-se atenent ordres de la Direcció, per el dissabte passat, dia primer de setembre.

A les 8 del vespre, sortírem en el tranvia elèctric, un bon grup de socis dirigits per el nostre distingit company En Domènec Palet i Barba, i a Rubí se'ns hi ajuntaren uns quants elements de la Secció de la J. N. (soci col·lectiu del Centre), reunint tots plegats el número de 60 que, com a màxim, havia assenyalat el Director de l'Observatori.

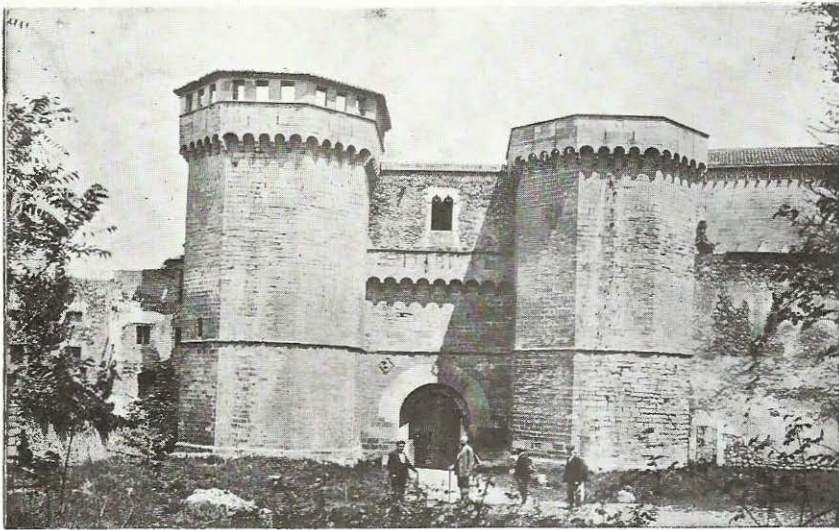
El camí al dit edifici, el férem amb el funicular de Vallvidrera fins dalt de dit poble i a peu per la carretera, tot repeuant la serra del Tibidabo, disfrutant amb la magnífica visió que ofereix de nit Barcelona i tots els seus pobles voltants, des d'aquell alterós lloc.

Bren les 10 que arribàvem a les portes del jardí de l'Observatori, trobant el camí i lloc ben il·luminat per el reflector i *Atalaia* del Tibidabo.

En el saló d'actes de l'Observatori, fórem saludats pel catedràtic Dr. Pòlit, qui feu escoltar als visitants una detallada explicació de la teoria i funcionament dels grans aparells que l'Observatori Fabra posseeix.

Poguèrem veure amb detenció, l'ullera *Meridià*, que te 16 cms. d'obertura i està dotada d'aquells perfeccionaments que l'Astronomia exigeix en aquets aparells de gran precisió. Amb dit aparell, que oscil·la amb moviment circular sobre un eix fixe, es registra el pas de les estrelles pel meridià, base per determinar l'hora *sideral* que avui

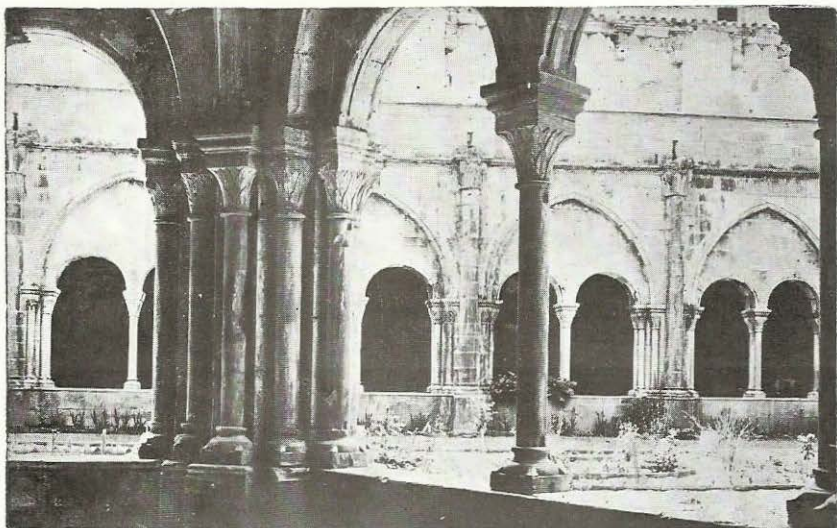

POBLET. - Porta Reial

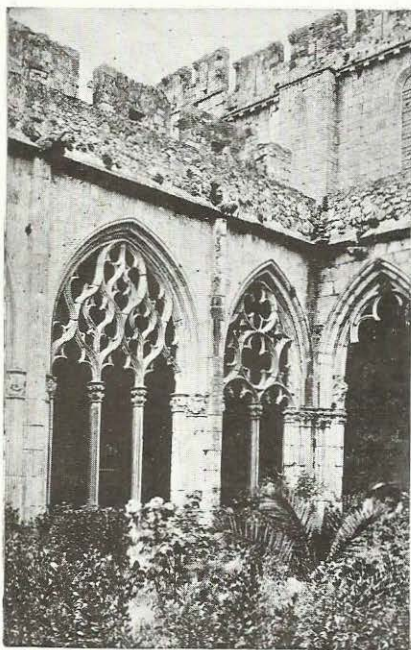

**SANTES CREUS. - Plassa
i Font de St. Bernat**

POBLET. - Claustre

**SANTES CREUS. - Finestral
del Claustre**

Clixés d'En Josep Reig

envien els Observatoris de París i Nauen per telegrafia sens fils. La declinació de les estrelles pot ésser determinada amb aproximació d'una dècima de segon. Per a dita precissió porta l'aparell un círcul dividit i subdividit amb *nonios*, que són examinats amb uns *microscops*. Per donar una idea de la extrema petitesa d'aquest error, ni ha prou amb dir que un aparell de tal sensibilitat arribaria a apreciar les diferències de latitud entre dos llocs de la terra distants tant sols d'alguns metres.

Visitarem després un petit museu, on s'hi guarden aparells curiosíssims relacionats amb l'Astronomia, entre ells un del segle XII (alarb) i la primera màquina de fotografia que hi hagué a Barcelona. Allí el senyor Pòlit féu una descripció dels aparells més interessants, ensenyant-nos vàries fulles diagrames d'alguns terratrèmols, notificant-nos que precisament aquell dia els aparells sismògrafs, havien registrat una llarga trepidació d'unes 5 hores de durada. Malauradament per al Japó, la premsa ens assabenta a l'endemà de la nova del terratrèmol i incendi de les ciutats de Yokohama i Tokio.

Passarem després per la gran escala circular, a la torre de l'Observatori per veure la Lluna amb la gran *equatorial*, que constituïa per la major part dels visitants el plat fort de l'excursió.

El gran telescopi anomenat científicament l'*equatorial*, està instal·lat sobre un monumental pilar de *mamposteria* i protegit per una esvelta cúpula de 10 metres de diàmetre i pot per les seves proporcions figurar dignament entre els aparells similars dels millors observatoris d'Europa. Posseix doble tubo i doble objectiu de 38 cms. d'obertura, a fi de què pugui servir per observacions tan visuals com fotogràfiques i ademés una sèrie d'oculars que permeten una amplificació de fins 900 diàmetres.

Amb aparell de tal potència la Lluna ofereix a l'observador un bell i sorprenent espectacle: els cràters llunars apareixen en el camp brillants i ben definits i fins amb augments bastant forts, perquè hem de tenir en compte que la Lluna essent d'un diàmetre 49 vegades inferior al de la Terra, ens dista de nosaltres 384.404 kms.

Tots els excursionistes pogueren contemplar per breus moments amb dit monumental aparell algunes regions com els Apenins del nostre satèlit, mercè que hem d'agraïr al Dr. Pòlit, que féu posar en marxa l'aparell de rellotgeria que acompanya a l'*equatorial* i així poder seguir la Lluna en el curs que fa amb relació al nostre planeta. Per això

fou necessari fer voltar tota la cúpula i fer relliscar les portes corredisses que hi ha en son centre i per allí fer l'observació.

Ens foren mostrats, además, el sismògraf *Vicentini*, i un aparell instal·lat en una de les torres de l'Observatori per registrar la direcció i velocitat dels vents.

Més que satisfets de la visita i de les atencions que tingué en vers nosaltres el Dr. Pòlit, deixàrem aquest magnífic Observatori fundat per la munificència del senyor Marquès d'Alella, i edificat baix la direcció tècnica dels senyors Josep Comas i Solà, savi astrònom, i del malaurat arquitecte En Domènech i Estapà, davallant a Barcelona, des del baixador de l'Observatori, amb el Funicular del Tibidado i tornant en el tramvia de la matinada a nostra ciutat.

7 Setembre 1923.

CRÓNICA

EXCURSIONS FETES.—*Dia 22 de Juliol*.—Una vintena de socis assistí a la projectada a Sitges, visitant les obres del superb Autòdrom, Terramar i Cau Ferrat.

Durant els dies 22 al 29 del mateix mes, els socis I. Suana, J. Torras, J. Mangot i J. Marimon, realitzaren una interessantíssima excursió per les altes valls i pics del Pirineu català i aragonès, essent els principals punts del recorregut: Estany de Cregüenya, Glacier, Coll de Corones, Pic d'Aneto, La Renclusa, Coll dels Aranesos, Furcandada, Estany dels Puys i Vall d'Aran, retornant pel Coll de Pallars, Esterri, Sort i Tàrraga. Per aquesta excursió s'utilitzà una magnífica tenda de campanya, quin primer campament s'establí a l'estany de Cregüenya.

29 Juliol.—Un veritable èxit assolí l'excursió familiar a la Granja Flor de Maig, assenyalada per aquest dia, alcançant la xifra de 42 el nombre d'inscrits.

5 d'Agost.—Una vintena de socis concorregué a la que es portà a cap a la platja de Castelldefels.

FESTES DE LA MARE DE DEU D'AGOST.—De totes les festes extraordinàries que es celebren durant l'any, és en aquestes on sens

dubte l'esperit excursionista s'ha posat sempre més de manifest. Enguany no han desmerescut pas gens de les anteriors, ja que les excursions portades a cap pels nostres consocis, han sigut en nombre considerable, d'entre les quals citarem les que havem tingut coneixement:

Dies 15 i 16.—A Blanes i Santa Cristina.

» 15 i 16.—A la joliva platja de Calafell, pernctant a la platja mateix, fent servitud d'una tenda de campanya, ja portada per aquest fi.

» 15 i 16.—A Sant Miquel del Fai, Serra de Berti, Pla de la Garga, Selva Negra, Castell de St. Martí i Centelles.

» 15 i 16.—A Olesa, Cairat, Monestir de Montserrat, St. Joan, Sant Geroni, Font de les Guilleumes i Monistrol.

Dies 14, 15, 16, 17, 18 i 19.—A Puigcerdà, Bourg Madame, Font Romeu, Les Bulloses, Mont Louis, Villafrange, Vernet-les-Bains, Sant Martí del Canigó, Perpinyà, Cervère i Portbou.

Dies 14, 15, 16, 17, 18 i 19.—A Tàrraga, Sort, Espot, Estanys de Peguera, estany de Sant Maurici, Port de la Ratera, estanys de Colomés, Salardú, Port de la Bonaigua, València d'Aneu i Esterri.

19 d'Agost.—Un bon nombre de socis concorregué a la de Santa Maria de Taudell, Sant Miquel de Taudell, Sant Martí de Sorbet i Càn Mir.

26 d'Agost.—Per aquest dia estava anunciada una a Masnou, Alella, Turó de Sant Mateu, Vilassar de Dalt i Vilassar de Mar, en la qual hi assistí una dotzena de socis, entre ells varies senyoretes.

1 de Setembre.—A la vetlla d'aquest dia es portà a terme la visita a l'Observatori Fabra, que obtingué un franc èxit, doncs molts més haurien sigut els socis que hi hagueren concorregut, de no haver-se tingut de limitar a la xifra de 60 el nombre d'inscripcions, ja que així va demanar-ho el senyor Director del mateix, ço que palesà l'interès que aquesta visita havia despertat. En la mateixa tinguérem el gust de comptar-hi 10 consocis de la Secció Excursionista de la J. N. de Rubí (soci col·lectiu nostre).

2 de Setembre.—En nombre de 24 socis, foren els que concorregueren a la de l'Obac, La Portella, Font de Carlets, Les Fonts de Rellinàs, Font dels Ginjolers i Rellinàs. També en aquesta excursió hi feren acte de presència varies senyoretes. No s'anà a l'estació de Mo-

nistrol, com estava projectat, per haver trobat en el poble de Rellinàs la conveniència d'un auto-camió.

9 de Setembre.—Per circumstàncies que varen impedir la bona organització de les visites als tallers Serra i les Forges del Ter, de Manlleu, assenyalades per aquest dia, de moment varen tenir de suspendre's. Les mateixes han sigut trasladades al dia 21 d'Octubre, segons figura en la Fulla d'Excursions del present ARXIU.

Com a substitució se'n portà a cap una a Sant Julià d'Altaura, Font de Càn Massaguer, Font de la Teula, Càn Déu, Càn Pagès, Torrent de la Tosca i Ermita de la Salut de Sabadell, alcançant la xifra de 22 els que s'inscriviren. El fet de que en aquesta excursió tornéssim a tenir la cooperació de varies senyoretes, les quals eren en nombre de 12, prova de que les excursions diumengeres s'han arrelat ja en elles. Veuríem amb gust que així continués.

També en aquest mateix dia un grup d'intrèpids anà a Les Castellasses per a fer l'escalament d'aquest alterós i difícil cim, logrant-ho sense cap contratemps.

Altre equip es traslladà a la platja de Castelldefels.

16 de setembre.—L'excursió anunciada per aquest dia a la Puda i Monestir de Montserrat, tingué de suprimir-se un cop ja sortit l'Arxiu, per haver tingut coneixement de que en dit dia tindria lloc la IV Excursió Col·lectiva de Catalunya a Sant Celoni, quina manifestació tingué de suspendre's, degut a les circumstàncies actuals.

23 setembre.—Un éxit esclatant assolí l'excursió assenyalada per aquest dia a la muntanya de Sant Llorenç del Munt, sots un atraient itinerari. El número d'assistents va ésser de 62, entre socis i senyoretes, xifra no registrada d'uns quants anys a aquesta part en les excursions celebrades, deixant les que han tingut algun alicient de festa, oi més aquesta que era purament de muntanya.

ACRÉS.—Per un grup de socis d'aquest Centre s'ha donat publicitat a la conferència que el Sr. Delfi Sanmartín donà en el nostre estatge el dia primer de desembre de l'any prop-passat. Està editada en un elegant volum i va il·lustrada amb profusió de gravats obtinguts pel senyor Antoni Albo. Ens han sigut ofrenats varis volums de la mateixa. Moltes mercès.

—Fórem atentament convidats per la Secció d'Excursionisme del Gràcia Esports Club, a pendre part en la cursa excursionista per a

parelles mixtes que varen organitzar per al dia 17 de juny, que per cert alcançà un veritable èxit. Com que la data assenyalada coincidia amb la de la nostra III Diada de Germanor a l'Obac, ens impossibilità de concorre-hi.

—Durant els dies 5, 6 i 7 de juliol, els terrassencs tinguérem el gust de rebre la visita d'un bon nombre de socis de la Institució Catalana d'Història Natural, amb motiu d'haver escollit la nostra ciutat i els seus encontorns per a camps d'estudis durant la seva Excursió Col·lectiva que anyalment organitzen.

—Havem rebut la publicació «Recull de dades, records i actualitats terrassenques», que vegé llum durant els dies de la passada Festa Major i que ens ha sigut ofrenada pels seus autors. Moltes mercès.

NOTA.—*Les anteriors notes deixaren de publicar-se en en el número de l'Arxiu anterior per excés d'original en el mateix.*

—El Servei Meteorològic de Catalunya ha procedit a la creació definitiva d'una Secció d'estudis nufològics de la «Fundació Concepció Rabell, Vda. Romaguera», per a que esdevingui un Arxiu tan complet com sigui possible de la nefologia catalana.

—S'ha constituït en aquesta ciutat un nou grup excursionista baix la denominació de «Club Pirenenc». Desitgem llarga vida a la novella entitat.

—Amb motiu de la publicació de la conferència donada en el nostre estatge pel consoci senyor Delfí Sanmartin, i atenent a que aquesta conferència també fou donada pel seu autor en l'estatge del Centre A. de D. del C. i de la I. de Barcelona, el Consell Directiu va creure convenient ofrenar-ne 5 exemplars a dita entitat.

—Per la Secció Excursionista de la «J. Tarrasense» fórem atentament convidats a la cursa excursionista de parelles mixtes que varen celebrar el dia 29 de Juliol en el seu camp d'esports, amb motiu de la seva «Festa del Casal». En representació del Centre hi prengueren part 4 equips.

—Per la mateixa entitat també havem sigut convidats a una altra cursa excursionista que preparen pel dia 21 d'Octubre proper, que serà de caràcter regional i de parelles mixtes com l'anterior. Per aquesta cursa el Centre ha concedit un premi.

—Altre premi, consistent en una medalla, ha sigut concedit a la

Secció de Tennis del Centre de D. del C. i de la I. d'aquesta ciutat per aplicar-lo al Concurs de Tennis, que començarà el 30 de Setembre.

PROJECCIONS.—Força èxit estan alcançant les sessions de projeccions que setmanalment es venen donant els divendres a la vetlla, ja que juntament amb les col·leccions de caràcter purament excursionista, se'n projecten altres de caràcter instructiu, basades sobre Museus, Ciències i Arts, Història, etc. En tres d'aquestes darreres sessions, el soci Vicents Galitzia va tenir la gentilesa d'intercalar-hi varies projeccions de pel·lícules relacionades amb les branques de l'excursionisme, que no cal dir foren molt ben acollides pel nombre considerable de socis que assisteix a cada sessió.

SECCIÓ D'ATLETISME.—En aquests darrers mesos, un nou contingent de socis ha vingut a engroixir la llista de adherits a la Secció. Uns podríem dir amb caràcter purament proteccionista, i no pocs amb desitjos de conrear aquests bells esports, que paral·lels a l'excursionisme, són base de regeneració cultural i física.

Amb la valuosa cooperació d'alguns elements suara ingressats, es força esperançador el resultat i bon lloc que assolirà aquesta Secció en els propers concursos que té en projecte el C. de D. de la mateixa, i que es celebraran en la vinenta temporada de tardor al camp de Les Ponts.

ANUNCI D'EXCURSIONS

SUBSTITUCIO DE LA FULLA V DE L'ANY XIII

DIA 7 D'OCTUBRE

A Sant Pere Sacama, Puigventós, Sant Salvador de les Espases, Cán Tobella, El Cairat, La Puda i Olesa.

Sortida a les 7 del matí pel Nord.—Portar-se les provisions.—Preparatòria, divendres dia 5.—Pressupost, 1'40 setes. —Vocal, Josep Tintoré.

DIA 14 D'OCTUBRE**Al Tibidabo, Mentora Alsina, Pantan de Vallvidrera i Les Planes**

Sortida a les 6 del matí pels F. C. de Catalunya.—Portar-se les provisions.—Preparatòria, divendres dia 12.—Pressupost, 2'50 ptes.—Vocal, J. Casas.

DIA 21 D'OCTUBRE**A Manlleu**

per a visitar els tallers de la S. A. Serra i les Forges del Ter.—Sortida, 6'10 del matí pel Nord.—Pressupost de tren, 12 ptes.—Inscripció, dimarts dia 16 i divendres dia 19.—Per a més detalls al Vocal Ramon Reig.

NOTES.—Els que concorrin a aquesta excursió, podran escullir entre anar a dinar a la Fonda, o bé portar-se les provisions.

Aquesta excursió era la projectada pel dia 9 de Setembre, però que tingué d'aplaçar-se per circumstàncies que impediren la seva bona organització,

DIA 28 D'OCTUBRE**A Mongat, Tiana, La Conreria, Turó Galceran, Catell, Ruf, Montornés i Montmeló.**

Preparatòria, dia 26.—Pressupost, 5'25 ptes.—Portar-se les provisions.—Vocal, Jaume Grierà.

DIA 1 DE NOVEMBRE**A Castellar-vell, i Forn de Càn Sallent**

Portar-se les provisions.—Preparatòria, dimarts dia 30 d'octubre.—Sortida, a les 6 del matí.—Vocal, Joan Font.

DIA 4 DE NOVEMBRE**A la Font del Forat i Cova Simanya**

Sortida, a les 5 del matí.—Preparatòria, dia 2.—Portar-se la minestra.—Vocal, Emili Roca.

DIA 11 DE NOVEMBRE

Al Bosc de Càn Feu, Església romànica de Barbarà, Ermita de Sant Pau de Riusec i Sant Cugat.

Pressupost, 0'75 ptes.—Preparatòria, dia 9 —Portar-se les provisions.—Sortida, a les 6 del matí.—Vocal, Secció de Fotografia.

DIA 11 DE NOVEMBRE**A la Costa i Serres de Llevant**

Itinerari: Pineda, Orsavinyà, Puig d'Orsavinyà, Santuari de la Mare de Déu de la Serra i Hostalric.—Organitzada per la Secció d'Esports de Neu i Alta Muntanya.—Sortida en el tramvia de les tres de la matinada.—Pressupost, 12 ptes.—Vocal, Isidre Llosas.—Sessió preparatòria, dimarts dia 6.

NOTA.—Si no es pot sortir amb el tramvia de les tres del matí, s'anirà a passar la nit a Pineda.

DIA 18 DE NOVEMBRE**Excursió de Muntanya**

Itinerari: Càn Roure, Les Pedritxes, Les Foradades, Pou del Glaç, Tres Creus i La Pola.—Sortida a les 6 del matí.—Preparatòria, dia 16.—Portar-se la minestra.—Vocal, Antoni Miralda.

DIA 25 DE NOVEMBRE**A Martorell, Abrera, Rebato, Esparraguera i Olesa**

Pressupost, 0'70 ptes.—Vocal, Josep Masdeu.—Sortida a les 5 del matí.—Preparatòria, dia 23.

NOTA.—Es prega als socis que tinguin la iniciativa d'alguna excursió, se serveixin traspasar-la al President de la Comissió Organitzadora d'Excursions.

Aquest número ha sigut sotmès a la censura militar

Perden el temps

---

els qui busquen impresos en
les més bones condicions de
GUST, BONDAT I ECONOMIA

NO ENCARREGANT-LOS

directament a la Impremta

LA INDÚSTRIA

JOAN MORRAL

PASSEIG, 7 I 9. : : : TELÈFON, 5830

M. ABAD RIBERA

PUES I LLIÇOS PER A TEIXITS. · EXTENS ASSORTIT EN PUES DE LLOGUER · FILFERROS DE TOTES CLASSES. · LAMINACIÓ EN FRET DE CÉRCOLS PER A EMBALATGES, I ALTRES INDÚSTRIES

TOPETE, 1

TELÉFON, 5774

Banco Catalán S. A.

Societat Cooperativa
de Crèdit i Estalvi

Font-vella, 20 - Teléfon, 6391

TERRASSA

Pintura decorativa. - Rètols. -

Maquinària i Mobles esmaltats

JOSEP REIG I CABANES

Ireneu, 19. - TERRASSA

JOSEP VALL

Fàbrica de tubs de paper
de totes menes

Villarroel, 9. BARCELONA

REPRESENTANT A TERRASSA:

J. MACH GUTSENS

Pau Gorina i Gabarró

Mestre d'Obres

Puignovell, 48 - Teléfon, 6097

Assegurances CAPELLA

Vida : Incendis : Marítims : Accidents, etc.

Despatx: Sant Josep, 49

Teléfon, 5709

Fàbrica de Calçat. ~ Especialitat en el d'excursionista

GO CASAS I GIRALT GO

SANT GENÍS, 15

TERRASSA

JOIERIA I RELLOTGERIA

BISUTERIA I ÒPTICA

COPES ESPORT

Josep Balada

Teléf. 6399 - Font-vella, 19. - Palla, 2

Taller de Construcció i Reparació de tota classe de maquinària

VENDA I LLOGUER D'AUTOS

Servei permanent per a tots els punts

Muntaner i Llonch

Telèfon: 5694

GARATGE «CERVANTES»

Taller de reparacions d'automòbils.

Automòbils «Hispano-Suiza». - Agència

de BALLEST I BOFILL S. en Cta.

Francesc Devant

Telèfon, 6491

TERRASSA

Casa Batlles

Constructor de mobles de luxe i senzills, d'encàrrec

Taller de construcció: GOLETA, 5 (RAVAL), enfront de la Plaça del Mercat.

TELÈFON, 6070

Exposició tots els dies de 6 a 8:

RASA, NUM. 101

EL BARATO

Tallers i Magatzems de Mobles. -

Vendes a plaços, al comptat i major.

RAMON ARTIGAS

Cremat, 17. - Telèfon, n.º 6269

EXPEDICIONS A PROVÍNCIES

PERES I ARTIGAS

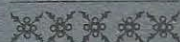

Despatx:

Sant Pere, 40

Tallers:

Galileo

ULLÉS I C. A

AGÈNCIA

Ford
EL AUTO UNIVERSAL

Passeig, 5 i 7. - Telèfon, 6321

ARXIU

ES REPARTeix DE FRANC ALS SE-
NYORS SOCIS DEL CENTRE EXCUR-
SIONISTA DE TERRASSA

SUSCRIPCIO: TERRASSA, 9 pessetes anyals

FORA, 10 » »
